

Bibliografia

MONOGRAFIES MÈDIQUES. EL MÈTODE OBJECTIU, pel Dr. Ramón Turró. — Ha vist la llum el número 12 d'aquesta publicació mensual. Correspon al mes de juny i com aniversari de la mort de Turró publica l'original català de "El Mètode Objectiu" del gran biòleg i filòsof i del qual només es coneixia la traducció francesa.

El retrat del mestre, unes dades biogràfiques i un prefaci del Professor Jaume Serra Hunter, en el qual s'exposa i critica l'obra filosòfica de Turró acompanyen el text. Aquest pròleg és un valuosíssim estudi on s'analitzen les directives espirituals de Turró i la relació de la seva filosofia basada en la Biologia.

"El mèrit excepcional i indiscutible de Turró — diu Serra Hunter — és haver obert entre nosaltres un corrent de penetració entre els homes de ciència, i els filòsofs, en el camp més adequat on poden trobar-se, ço és en l'estudi de la vida conscient, coneguda pels dos costats de la introspecció i de l'experiència objectiva. Afegim-hi, encara, que ell ha proposat una solució que obre una perspectiva a les qüestions epistemològiques i a altres problemes de filosofia especulativa.

La seva preocupació fou com la dels vers filòsofs, la qüestió de l'origen del coneixement. En aquesta obra Turró hi ha posat el coll, com hom diu vulgarment. En tots els seus llibres i conferències les fórmules i aforismes sobre l'origen tròfic del coneixement i la perfecta objectivitat de les dades dels sentits es troben a cada pas. Té una aversió habitual contra el subjectivisme i una franca simpatia per a tota solució que està exempta d'aquell vici de pensar i de concebre les coses. Tothom sap que les preferències d'En Turró són per la filosofia llatina que ell creu filla d'una ànima essencialment objectiva. "Hereus de la filosofia grega, diu, en altre lloc, venim forçats a creure que els objectes són donats en forma d'imatges que en són la representació veritable; no és l'enteniment qui fixa llur forma i dimensions o llur duració, ni els dona una realitat: les pren com són, i com les pren les comprèn, sense posar-hi res de part seva més que la comprensió mateixa. Les mateixes qualitats sensorials, la calor, la flaire, el so, que els atribuïm, responen com efectes a l'acció dels objectes. Sian còpies de llurs causes externes, sian efectes directes del sentit que hi reacciona segons les seves energies específiques, sempre resulta cert que hi estan lligades estretament i que per tant, l'enteniment no coneix de l'objecte res que no li sia donat extrínsecament d'enfora d'ell. No és, doncs, el coneixement invenció de la ment o creació subjectiva; subsisteix eternal la *adaequatio rei* de les velles escoles". No pot donar-se una confessió més sincera del realisme filosòfic, i això explica abastament la constant polèmica d'En Turró contra el subjectivisme modern. El subjectivisme és efectivament l'orientació que ell combat amb més passió i energia. El mal li sembla que ve de lluny; comença amb Descartes i s'agreuja amb Kant. Per altra part, tota la filosofia del segle XIX està banyada d'influència kantiana. Fora del positivisme, que representaria la filosofia de l'experiència i de la renovació escolàstica, en aquesta tesi, què quedaria de la filosofia dels tres darrers segles? La conclusió és veritablement

paradoxal. Contra ella ha reaccionat fa temps la història de la filosofia i en l'actualitat els mateixos partidaris del realisme i de l'objectivisme s'avenen a reconèixer-ho".

En "El Mètode Objectiu", Turró estudia la valor de la psicologia introspectiva com a mètode de coneixement psicològic i li nega utilitat científica. Ell creu que en fisiologia cal cercar l'explicació del fet psíquic i bandejar tota explicació metafísica, vingui d'on vingui. Una a una va analitzant les teories que cerquen la relació del fenomen psíquic amb el fenomen fisiològic les experiències de J. Pawlov i les idees d'Ebbinghaus, Fechner, Ostwald, James, de les quals mostra el punt flac. Creu que cal establir una relació entre ambdós fenòmens, tan estreta com la que existeix entre els fenòmens físics o químics amb llur causa.

L'experimentació ha fet ressaltar la solidaritat que hi ha entre el funcionament del cervell i les manifestacions de la vida psíquica. Però el problema filosòfic està en com l'esperit deriva del sensori. No podem assegurar com el sensori és l'òrgan del coneixement de la mateixa manera com afirmem i expliquem com el múscle és l'òrgan de la mobilitat i la glàndula el de la secreció. Entre el procés fisiològic i el procés psíquic hi ha un misteri perquè l'un no és pas l'eficient de l'altre ni el fet psíquic resulta d'una pura transformació del fet fisiològic. La complicació dels processos neuro-fisiològics ens permet només parlar de centres, de localisacions, de topografia.

"Així, diu Turró, hom parla del centre de l'equilibri; això no ens diu res quant a la manera com el cos s'equilibra, i amb tot nosaltres ho deixem de banda com si aquesta qüestió no fos tan fisiològica com la primera". Compara la ciència fisiològica actual a l'antiga anatomia, que després d'haver descrit els òrgans, es limitava a assenyalar els usos a què estaven destinats. De totes maneres, l'activitat psíquica presuposa l'activitat nerviosa, i la fusió no troba cap inconvenient en considerar el sensori com òrgan del pensament, al menys com el medi indispensable al pensament, sense el qual la vida psíquica no és pràcticament possible. La relació que manté soldat el procés fisiològic amb el psíquic no és una successió eficient, com pretenen els positivistes. Tampoc pot ésser atribuït al fet essencialment psicològic una virtut metafísica perquè la ciència experimental ho condemna.

En el noticiari s'insereix un article del director de "Monografies Mèdiques", el nostre estimat amic i compatriota Dr. Aguadé, titulat "El Culte dels grans homes" i dos treballs crítics de l'obra científica de Turró que són un estudi de Miquel A. Baltà sobre "Les bacteriolisines específiques, de Turró, i els ferments defensius, d'Abderhalden". I un altre sobre "Les doctrines immunològiques d'En Turró", del Dr. August Pi i Sunyer.

— X.

DEL TIBIDABO A ANDORRA A PEU, EN VUIT JORNADES, per un soci del Centre Excursionista del Vallès i un altre del Centre Excursionista "Sabadell". 1927. Sabadell.—Heus ací un petit llibre de bella presentació: bon paper *couché*, rublert de fotogravats i relligat en cartoné. Un llibre, quant a l'assumpte que conté, de veritable novetat dins la nostra literatura. Teníem les guies itineràries de Cèsar A. Torres i Artur Osona i els quaderns, també itineraris, redactats pel Centre Excursionista de Catalunya; ara hem encetat la nostra literatura de viatges amb ple èxit de producció. Però el llibre que comentem

no és, ben bé, ni un itinerari ni unes impressions d'excursió. És, més aviat, una mescla de les dues coses.

Aquest llibre ens és servit amb un estil nu de pretensions literàries. Els seus autors, si no ens han donat un itinerari, amb els mètodes corrents, tampoc han enfondit dins d'ells mateixos per exterioritzar la impressió—viva, clara i aguda—del paisatge que han contemplat i dels esdeveniments que van acompanyar-los durant la caminada. Se'ls pot retreure això: no han actuat com a literats ni han prestat a l'excursionisme el servei directe de proporcionar-li un itinerari metoditzat.

Cal esmentar, tocant això, llur modèstia: confessen, en començar l'obra, que només l'han escrita obeint raons sentimentals subjectives, d'aquelles que tenen, per llur pròpia força, un imperatiu de manifestació externa, i que l'han publicat a causa d'aquella altra força, generosa i humana, que ens empeny a comunicar als altres, perquè els comparteixin, els propis gaudis. En aquest cas, cal acceptar el llibre tal com és i agrair-lo a llurs autors. L'enamorat de la naturalesa i el devot de la muntanya el llegiran amb una emoció de cosa pròpia, de correguda i amb daler. La seva simplicitat literària ajuda a empassar-lo ràpidament.

¿Per què asseguren, però, que han travessat la terra catalana de cap a cap? El seu itinerari agafa només la Catalunya vella i Llobregat enllà, tenien altres terres, que són també del Principat i ben dignes d'ésser resseguides. Haurien fet una verdadera travessia de Catalunya si, en comptes de partir del Tibidabo, haugessin començat al Montsià. Haurien agafat més dies, naturalment. Ara, però, cal que ens hi descomptem un: l'esmerçat en l'ascensió del Pedraforca, sobrerera en una travessia.

Saludem, a malgrat d'aquestes obsevacions, que no neixen de cap severa posició adversa, aquesta aportació a la nostra bibliografia excursionista i ho fem amb vivíssima simpatia. Amb guies itineràries, amb literatura muntanyenca i de viatges, amb produccions personals com la què ens ocupa, es va formant un ambient excursionista que serà, cada dia, més extens. Els catalans, gràcies a aquest esforç, sabran conèixer i estimar més la pròpia terra.

La impressió d'aquesta obra, deguda a Joan Sallent, de Sabadell, és acurada. Feta, però, amb la mateixa tinta dels gravats, devegades dóna pàgines de text tènuaement borroses. — J. S.

LA PESCA A CATALUNYA, per *Emerencià Roig*. Editorial Barcino, Barcelona 1927.— Un darrera l'altre els volums de l'Enciclopèdia Catalunya van enriquint la bibliografia catalana. Després de "L'aptitud econòmica dels catalans" de Carles Pi i Sunyer, ens ve el volum d'Emerencià Roig i Raventós sobre la pesca. Hom anuncia, ara, "La illa de Mallorca" de F. Hernández Sanz, amb col·laboració de Pau Vila.

En el seu volum, Emerencià Roig i Raventós descriu la nostra costa, la vida dels pescadors, la construcció i estructura de les embarcacions de pesca, el govern de la barca, la conservació de les embarcacions, els sistemes de pesca, l'expedició i venda del peix, i finalment dedica encara uns capítols als guanys dels pescadors i a l'indústria de salar peix.

L'autor es val principalment d'un minuciós estudi sobre el viure de la nostra gent

de mar, fet a les platges de Blanes i Sitges. Sobre aquest estudi bàsic, ha fet una enquesta complementària a quasi totes les altres poblacions marítimes de la Catalunya estricta. El material recollit li serveix a bastament per descriure totes les característiques de la vida marinera catalana.

El llibre té per a nosaltres un doble interès, si es té en compte que és el primer que hom publica sobre aquest aspecte del viure català. "No podem donar bibliografia sobre la pesca a Catalunya, ni exposar amb l'extensió que hauriem desitjat el desenrotllament històric d'aquesta activitat entre nosaltres. La circumstància que el present llibre sigui el primer que hom publica sobre aquestes matèries, explicarà tals llacunes", ens diu el senyor Roig. Recordem que una cosa pareguda s'esdevingué amb els altres volums que han vist llum de l'Enciclopèdia Catalunya. "Iniciem amb aquest volum un nou gènere d'estudis a Catalunya", ens deia Pau Vila en el prefaci de "La Cerdanya". Aixímateix Feliu Elias afirma en la primera pàgina de "L'escultura catalana moderna": "Ens acusem d'insuficiència i d'imperfecció perquè els materials que havem trobat per historiar l'escultura catalana moderna han estat insuficients" i Carles Pi i Suñer en "L'aptitud econòmica dels catalans" diu: "hem encertat aquest problema..." referint-se al que motiva l'obra.

Heus ací una perspectiva ben peculiar la que es desprén d'aquest conjunt de manifestacions. Dol haver de confessar que gairebé tota cosa està per encetar a la nostra terra. L'"Enciclopèdia Catalunya" és, però, una esperança ben falaguera i ens plau acollir-nos-hi per augurar una major amplitud en les aplicacions a Catalunya dels estudis enciclopèdics. — J. I.